

Krakow öppnade julsäsongen

Med sin magiska charm lockar medeltidsstaden Krakow årligen miljontals besökare. Nu i december är den extra sevärd tack vare Polens största julmarknad.

Rynek Glówny eller Stora torget i Krakow mäter 200 gånger 200 meter och är Gamla stans hjärta.

– Gamla stan i Stockholm har ju också torg, men på Stora torget här i Krakow ser man vilken av städerna som dominerade under medeltiden. Hit gick karavanvägen från öster och på det gigantiska torget idkade man handel, berättar **Andreas Jönsson** som undervisar i svenska vid Jagellonska universitetet i Krakow.

Nu i december är Stora torget i Krakow scenen för en julmarknad som startar 24 november och varar fram till annandagen.

– Här blandas traditionellt polskt hantverk som tröjor och mössor och trävaror med gatuserveringar med surkålsgröta och grillspett och kor-

var, stark glögg och varmt öl samt konstfyllda julkrubbor och julsånger. Julmarknaden i Krakow är en upplevelse och eftersom det är så nära Karpaterna täcks staden i december ofta av snö, förklarar **Andreas Jönsson**.

Medeltida inomhusmarknad

Stare Miasto eller Gamla stan är en utmärkt startpunkt för att lära känna Krakow, som har runt 800 000 innevånare. Den avlånga byggnaden mitt på Gamla torget är Sukiennice eller Klädeshallen, en av Europas största medeltida inomhusmarknader.

I dess närhet ligger den gotiska Mariakyrkan, känd för sitt 1400-tal saltare, och rådhusornet. Invid Sto-

ra torget ligger också några av stadens mera fashionabla restauranger och kaféer.

Gamla stan är perfekt att promenera i. Rent geografiskt omringas den av Planty, en av stadens största parker. Tar man den så kallade Kungsvägen från Matejkiplatsen genom Florianska porten förbi Stora torget och svänger in på Grodzkagatan, hamnar man på den historiskt intressanta Wawelkullen.

Renässanslott

Kullen ligger intill floden Weichsel (på polska Wisła) och på den står kungliga renässanslottet samt katedralen, där sedan tusen år tillbaka polska kungar och sedermera även andra celebriteter begravts.

Sugen på en matbit? Nedanför kullen, i samma byggnad som Hotel Royal, ligger jättelika restaurangen Pod Wawelem (Swi tej Gertrudy 26–29), en turistmagnet med enlitters ölstop och golonka (grillad fläsklägg) på dryga kilot per portion.

Sugen på något lättare? Ett stenkast härifrån ligger Pod Baranem (Swi tej Gertrudy 21) med fine dining av polskt och internationellt snitt.

Vi fortsätter promenaden söderut via Stradomskagatan, som övergår i Krakowskagatan, och kommer så in i de judiska kvarteren Kazimierz. Här bodde Krakows judar i mer än 500 år.

Den förödande nazistiska ockupationen med massdeportationer av judar slog sönder stadsdelen, som först på 90-talet började blomstra upp i samband med inflyttning av unga människor och konstnärer. Att Steven Spielbergs film *Schindler's List* spelades in här fick många turister att besöka de platser som var bekanta från filmen.

– Jag tycker mycket om de judiska kvarteren. Här blandas turister och lokalbefolkning och man hittar fortfarande skomakerier och andra små butiker.

– Det är också en utmärkt stadsdel om man vill äta lunch eller ta en kopp kaffe med goda vänner, säger **Malgorzata Markiewicz**, konstnär och Krakowbo i tredje generationen.

Gulaschsoppa och en drink

HBL tog henne på orden och besökte bland annat Restaurant Starka (Józefa 14), där vi förutom utsökt gulaschsoppa bjöds av huset på en hemmagjord variant av vårrullar samt en drink på maten.

Precis som Gamla stan är Kazimierz perfekt att ströva omkring i och bara insupa atmosfären. Vår ciceron svensklektorn **Andreas Jönsson** tar oss med till den äldsta judiska kyrkogården i Polen, Remuh, som är ända från 1553.

– Det egentliga ghetton som tys-

FAKTA

Krakow

● **Flyg:** Finnair flyger direkt till Krakow samt i samarbete med polska LOT via Warszawa. SAS flyger via Köpenhamn och Norwegian via Oslo till Krakow.

● **Sevärt:** Dagsturer utgår från Krakow till det ökända nazistiska koncentrationslägret Auschwitz Birkenau (runt 8 timmar) samt Wieliczkas 700 år gamla saltgruva (omkring 4 timmar). Turerna kan köpas på plats och det finns flera olika arrangörer.

● **Rundturer:** Vill man se mer av Krakow än vad som ryms under en promenad, kan Hop On-Hop Off-bussarna vara ett alternativ. De utgår från en hållplats nedanför Wawelkullen. Karakteristiskt för Krakow är också de små elbilar (påminner om thailändska tuk tuk) som tar turister runt i staden.

→ **JULTRADITION.** En julkrubba i Krakow har de gamla bekanta figurerna, men själva byggnaden ska avbilda ett av de gamla husen i staden.

← **FYND.** En ung marknadsbesökare har hittat en julprydnad på julmarknaden i Krakow.

KRINGELDAMEN. På marknaden i Krakow blandas hantverk, handarbeten och trävaror med både varm och kall mat.

FAVORITSTÄLLE. Bunkier Cafe i trädgården Planty är ett lite bohemiskt kafé där konstnären Maigorzata Markiewicz tycker det är trivsamt.

karna upprättade låg inte här i Kazimierz utan i stadsdelen Podgorze som ligger på andra sidan floden Weichsel, berättar han.

I Podgorze ligger Oskar Schindlers fabrik (Lipowa 4), som i dag är ett museum med den permanenta utställningen "Krakow under nazistisk ockupation 1939-1945".

Genom att ge dem jobb i sin fabrik lyckades Schindler rädda över tusen judar undan förintelse och museet är absolut en av Krakows sevärdheter.

– Ni finländare har ju Kiasma. Krakows motsvarighet, Museet för modern konst MOCAK, ligger alldeles intill fabriksmuseet och är väl värt ett besök, tipsar Andreas Jönsson.

Från Podgorze återvänder vi till Gamla stan för en fika på Bunkier Cafe (Plac Szczepański 3A) mitt i trädgården Planty. Det är ett ställe med lätt bohemisk karaktär och många kulturarbetare bland besökarna.

– Mitt favoritkafé, fastslår konstnären Maigorzata Markiewicz som vi träffar över en fika.

– Panoramafönstret gör att man tycker sig sitta mitt i parken när man fikar här, tillägger hon.

Vill hon, som känner sin stad väl, ge HBL:s läsare ett alldeles eget tips?

– Salwator är en lugn och fin del av Krakow, framför allt gillar jag vägen som leder upp till jordhögen Kocuzko med fin utsikt över staden.

– Det är promenadavstånd till Salwator från Krakows centrum och då kommer man till en stadsdel som ännu inte blivit särskilt turistisk.

Tiden går fort i Krakow, ändå känner man sig inte särskilt trött efter en dryg vecka här. Det är nära till det mesta och alla kaféer och pubar gör att man lätt kan varva ner mellan sevärdheterna.

Prisläget är också mycket gynnsamt för oss finländare. Det gäller inte minst restaurangbesök och en polsk öl kan bitvis fås för under tre euro.

– Charmen med Krakow, avslutar Maigorzata Markiewicz, är nog att här finns så mycket vackert och trevligt att titta på. En stad gjord för promenader, helt enkelt!

TEXT & FOTO: SÖREN VIKTORSSON

